

Underbilag 7.

Egnsudvikling i Holland.

På grundlag af oplysninger indhentet under en rejse, handelsministeren i forbindelse med egnsudviklingsrådet har foretaget til Holland, kan følgende redegørelse gives for de hollandske egnsudviklingsbestræbelser.

De hollandske egnsudviklingsbestræbelser påbegyndtes umiddelbart efter 2. verdenskrig, og baggrunden for de foretagne skridt er, at den hollandske industri fortrinsvis er koncentreret i et område i Midtholland indbefattende byerne: Dordrecht, Rotterdam, Delft, Haag, Leiden, Haarlem, Amsterdam, Hilversum og Utrecht.

Dette område kaldet „Randstad Holland“ dækker kun lidt over 5 pct. af landets område, men bebos af 4 mill. indbyggere eller af 37 pct. af befolkningen med en befolkningstæthed på 2 400 indbyggere pr. km². Området havde en fortsat tendens til befolkningsstigning, hvilket for Holland rejser meget store problemer. Der peges her på de ringe udvidelsesmuligheder for den del af industrien, der nødvendigvis på grund af afhængighed af havne må ligge i dette område, endvidere på de store omkostninger og administrative vanskeligheder ved videre udbygning af området i forbindelse med pilotering, vejanlæg, fremskaffelse af vand og rekreative områder etc. Tilvejebringelse af arbejdskraft i det pågældende område rejste ligeledes meget betydelige problemer for den derværende industri.

I en foreliggende officiel redegørelse hedder det yderligere:

„Herudover er forholdet det, at ikke alene Hollands økonomiske, men også dets videnskabelige og kulturelle aktivitet er samlet i Randstad Holland. Denne uafbalancerede vækst er uønsket af mange grunde og påkalder forskellige forholdsregler for at bringe Randstad Holland i bedre harmoni med det øvrige land.“

Sideløbende med denne udvikling fandtes der områder i Nordholland og Sydholland med betydelig arbejdsløshed hidrørende fra afgivelse af arbejdskraft fra landbruget og tørvedistrikterne. Denne arbejdskraft havde tilbøjelighed til at indvandre til det tætbebyggede område.

Et yderligere problem er — navnlig i Sydholland — det store fødselsoverskud, der vanskeligt kan fastholdes på stedet.

Bestræbelserne for den hollandske egnsudviklingspolitik har derfor gået ud på etablering af nye industrier i de områder, hvor arbejdskraft var til stede, idet man skønnede, at en række industrier, der ikke var ganske afhængige af beliggenhed ved havn, under bedre forhold kunne etableres i problemområderne.

Oprindelig var der som udviklingsområder udpeget 8, men ved en revision af egnsudviklingspolitikken, der blev gennemført i 1959, er områderne begrænset til 3 store områder med 40 bycentre, hvorom udviklingen søges koncentreret.

Det var regeringens oprindelige ønske at koncentrere udviklingen om 13-14 bycentre ud fra den betragtning, at et bysamfund må have et vist industrielt og kulturelt klima for at virke tiltrækkende på nye virksomheder. Hertil kom, at det skønnedes ønskeligt at koncentrere kræfterne om få centre under hensyn til, at midlerne til fremme af egnsudviklingen måtte anses for begrænsede i forhold til opgaven. Fra lokal side var der ønske om autorisation af op til 90 bycentre. Udvalgelsen af centrene har voldt store politiske vanskeligheder.

For at fremme egnsudviklingen bestræbte regeringen sig i første række på at forbedre infrastrukturen, navnlig vejanlæg, kanaler og jernbaneanlæg. I tiden op til 1959 blev der anvendt 72 mill. fl. til forbedring af vejanlæg i de specielle områder, hvoraf